

Сажетак пројекта

Са аспекта тренутне економске ситуације у Републици Србији и препорука Владе да се сви национални ресурси, укључујући и науку, активирају у правцу економског опоравка привреде (пољопривреде), пројектни конзорцијум окупљен око Института за економику пољопривреде из Београда реализује научно-истраживачки пројекат под називом „Унапређење финансијског знања и евиденције на пољопривредним газдинствима“. Реализација пројекта и његова шира примена би потенцијално резултирала значајним економским и организационим ефектима, примарно на пољопривредним газдинствима.

Оправданост реализације пројекта је базирана на значају и улози неколико тема: вођење Књиге поља за организацију и функционисање пољопривредне производње на газдинству, улози и значају финансијске писмености на одрживост пољопривредних газдинстава и значају адекватног планирања и финансирања пољопривредне производње, као и управљања ризиком пословања на пољопривредном газдинству, те унапређења трговања пољопривредног газдинства.

Нажалост највећи део пољопривредних газдинства у Србији не води евиденцију о радним процесима које обављају у биљној производњи на појединим парцелама (читавај производној површини), тако да не постоје прецизни подаци који би на нивоу газдинства повезали питања изведених агротехничких мера, утрошених инпута, квалитета и квантитета добијених приноса и стања животне средине.

Такође, подаци последњег Пописа пољопривреде говоре о веома ниском нивоу образовања носиоца одлука на пољопривредним газдинствима. У условима хроничног

недостатка финансијских средстава, неповољних и технички све захтевнијих услова кредитирања и ниске званичне финансијске подршке, пољопривредници су принуђени да воде рачуна и о одрживости свога пословања и кроз усвајање нових економских вештина и континуирано образовање из области финансија, маркетинга, процене ризика и осигурања производње.

Неопходно је да изврши трансфер неопходних знања и вештина, чијим би усвајањем газдинства била у позицији да ефикасније планирају, организују, финансирају и управљају производним процесом, изврше одређене уштеде у коришћеним инпутима, произведу већу количину здравствено безбедних производа уз ослањање на принципе заштите животне средине, те успешно пласирају произведено на локалном или регионалним тржиштима, једном речју буду у стању да самостално утичу на јачање одрживости свог пословања.



Радионица, Јагодина 2016.

Пројекат је дефинисао неколико циљева, а пре свега:

- Унапређење планирања елемената биљне производње,;
- Бољу информисаност газдинстава о елементима доступних извора финансирања;
- Подизање нива финансијске писмености пољопривредних произвођача;
- Свеобухватно подизање продуктивности пољопривредне производње и подстицај одрживом развоју пољопривредних газдинстава.

Реализација пројекта се односи на временски период од 03.08.2016. године до 01.12.2016. године, а спроводи на читавај територији Републике Србије.

Пројектни конзорцијум укључује 4 партнерске институције (Институт за економику пољопривреде - Београд; Институт за примену науке у пољопривреди - Београд; Пољопривредни факултет - Земун, Универзитет у Београду и Институт за воћарство - Чачак) са 19 истраживача, при чему су сви у статусу експерта ангажованих током комплетног трајања пројектних активности.

Такође, пројекат укључује ангажовање четири Пољопривредне саветодавне и стручне службе из Јагодине, Шапца, Смедерева и Младеновца.

Дисеминација добијених резултата ће се првенствено вршити кроз организацију едукативних догађаја (радионица), а као финални резултати, израдиће се: студија која ће објединити све резултате и закључке спроведеног пројекта; образац Књиге поља са пратећим упутством за попуњавање; софтверска апликација (Mat-Lab) за обраду и приказ података) за израду бизнис плана у свакој области пољопривредне производње (конкретно, апликације ће се израдити за област биљне производње (за подизање засада јабуке и малине, набавку пластеника за производњу поврћа и за куповину пољопривредног земљишта и набавку механизације за ратарску производњу) и за област сточарске производње (линије това јунади, производње млека и това свиња); модел за израчунавање марже покривања на пољопривредним газдинствима (са пратећим упутством); краће упутство везано за унапређење трговања и планирања пољопривредне производње, као и едукативни материјали везани за управљање ризиком пословања на пољопривредним газдинствима, финансирање у пољопривредном сектору; комплетан извештај о резултатима пројекта и одређен број научно-стручних радова.



Радионица, Смедерево 2016.

Циљеви пројекта

Основни циљ пројекта је унапређење финансијских знања и система евиденције на пољопривредним газдинствима на територији Републике Србије. Постизање основног циља пројекта ће се реализовати кроз следеће активности:

- Унапређење планирања елемената биљне производње кроз адекватан избор ратарских и повртарских култура, потребних инпута, агротехничких мера и постизање бољих ефеката пословања на газдинству коришћењем Књиге поља као инструмента (извора података) управљања производњом. Ефикаснија контрола производње ратарских и повртарских култура са аспекта коришћења средстава за заштиту биља и ђубрива, односно компоненти производње који могу имати негативан утицај на здравље људи и животну средину. Примена Књиге поља би осигурала и већу конкурентност пољопривредних производа добијених кроз систем контролисане и органске производње на регионалним тржиштима;
- Боља обавештеност о доступности различитих извора финансирања и о условима кредитирања (комерцијалних и субвенционисаних кредита);
- Унапређење животног стандарда пољопривредних произвођача, овладавањем одређених економских знања, техника и вештина;
- Унапређење трговања и планирања пољопривредне производње са аспекта управљања ризиком пословања на пољопривредним газдинствима;
- Подизање продуктивности пољопривредне производње и подстицај одрживом развоју пољопривредних газдинстава;
- Позитивне утицаје на смањење интензитета миграција становништва на релацији село-град (бољу упосленост).

Корисници пројекта

Резултати реализације предложених пројектних истраживања биће адресирани ка неколико циљаних група и корисника:

- Пољопривредне саветодавне и стручне службе у Републици Србији, које ће, кроз саветодавни рад, вршити упознавање крајњих корисника о креираним моделима, обрасцима и апликацијама, са њиховим предностима и начином коришћења на газдинству. Првенство коришћења и дисеминације резултата предложеног пројекта имаће саветодавне службе укључене у имплементацију пројекта.
- Научно-истраживачке и образовне организације у области пољопривреде и руралног развоја, економије и финансија, које ће резултате студије, као и креиране апликације, обрасце и моделе користити у даљем научно-истраживачком и образовном раду. Првенство у коришћењу резултата пројекта имаће Пројектни конзорцијум.
- Регионалне развојне агенције (РРА), обзиром на њихову улогу у ширењу новостечених знања ка крајњим корисницима у регионима у којима делују. РРА би допринеле интензивирању и одрживости пољопривреде на територији на којој су активне.
- Удружења пољопривредника би требало да врше трансфер резултата истраживања ка својим чланицама.
- Министарство пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије, кроз резултате пројекта и креиране апликације добија својеврсне инпуте за ширу промоцију и



Радионица, Младеновац 2016.

афирмацију финансијске писмености и потребних евиденција на газдинствима у Србији.

- Пољопривредна газдинства (породична пољопривредна газдинства, предузетници и правна лица) као крајњи корисници резултата Пројекта, која су активна у свим сегментима пољопривредне производње, без обзира на величину земљишног комплекса који обрађују или број расположивих грла стоке (631.552 пољопривредних газдинстава: Попис пољопривреде у Србији, 2012.).

Опис активности на пројекту

Реализација пројекта подразумева следеће пројектне активности:

- За потребе израде Студије „Унапређење финансијских знања и евиденције на пољопривредним газдинствима“, претходно се врше теренска истраживања, преглед релевантне научне и стручне литературе и теоријска истраживања, са циљем прикупљања релевантних података, као и теоријске и методолошке основе, уз пратеће примере о практичном значају и предностима употребе Књиге поља, бизнис планова и марже покрића у пољопривреди, те могућности унапређења трговања и планирања пољопривредне производње, односно управљања ризиком пословања на газдинствима и различитих извора финансирања пољопривреде.
- Теоријске, практичне и техничке активности потребне за креирање обрасца Књиге поља и упутства за попуњавање поменутог документа.
 - Теоријске, методолошке и техничке активности за израду софтверске апликације (MatLab) за израду бизнис плана за све области пољопривредне производње, конкретно, за област биљне и сточарскњ производње



Радионица, Шабац, 2016.

- Разрада модела за израчунавање марже покрића на пољопривредним газдинствима, са пратећим теоријским и техничким упутством за употребу на газдинствима.
- Израда краћег упутства, у виду препорука за унапређење трговања и планирања пољопривредне производње.
- Израда едукативног материјала везаног за управљање ризиком пословања на пољопривредним газдинствима.
- Израда едукативног материјала везаног за финансирање у пољопривредном сектору.
- Одржавање 5 едукативних догађаја (обука) намењених пољопривредним произвођачима (најмање 100), представницима пољопривредних саветодавних и стручних служби са територије Републике Србије, запосленима у Министарству пољопривреде и заштите животне средине, Покрајинском секретаријату за пољопривреду, шумарство и водопривреду и Привредној комори Србије, као и наставницима пољопривредних средњих школа (најмање 10).

Детаљан опис свих предузетих активности и коначни закључци биће наведени у Финалном извештају о резултатима пројекта.

У периоду реализације пројекта, обезбеђена је комуникација са пољопривредним саветодавцима, сваког понедељка и среде од стране:

- Института за примену науке у пољопривреди, у термину од 8 до 16 часова, путем следеће е-маил адресе: office@ipn.bg.ac.rs и броја телефона: +381 11 275 16 22, као и
- Института за економику пољопривреде, путем следеће е-маил адресе: office@ier.bg.ac.rs и броја телефона: +381 11 6972 858, у истом термину.

(Пројекат је финансиран од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине из подстицајних средстава за спровођење научноистраживачких и иновативних пројеката у области пољопривреде и руралног развоја).



Институт за економику пољопривреде, Београд



Институт за примену науке у пољопривреди



Пољопривредни факултет, Београд



Институт за воћарство, Чачак

УНАПРЕЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ЗНАЊА И ЕВИДЕНЦИЈЕ НА ПОЉОПРИВРЕДНИМ ГАЗДИНСТВИМА



Република Србија
Министарство пољопривреде и заштите животне средине